

AUTEURS

MAAIKE VAN KAPEL
INGE RAZENBERG

Kennisplatform
Integratie &
Samenleving



SEPTEMBER 2016

VOORBEELDEN VAN BURGERINITIATIEVEN MET OOG VOOR DIVERSITEIT

Hoe werkt het bij... **Mudanthe in Apeldoorn?**

"Je mag hier zijn wie je bent. Iedereen accepteert en respecteert elkaar, dat is een van de belangrijkste regels."

Charles Dickons, initiatiefnemer Mudanthe





Kennisplatform Integratie & Samenleving onderzoekt burgerinitiatieven met oog voor diversiteit. We namen vier burgerinitiatieven onder de loep en bekeken wat de randvoorwaarden, succesfactoren en knelpunten bij het bereiken van mensen van verschillende herkomsten zijn.

In deze factsheet beschrijven we burgerinitiatief Mudanthe in Apeldoorn, dat mensen van verschillende achtergronden met elkaar weet te verbinden. Mudanthe staat voor Muziek, Dans en Theater. In de eerste jaren van haar bestaan bestonden de activiteiten van Mudanthe dan ook vooral uit muziek en dans. Daar zijn intussen veel andere activiteiten bijgekomen die wekelijks plaatsvinden. Zo zijn er muzieklessen, taallessen, computerlessen, creativiteitslessen, buurttheater en wordt er informatie over Nederland gegeven aan vluchtelingen. Naast de vaste activiteiten organiseert Mudanthe incidentele activiteiten, zoals buurtrestaurants (waar bewoners terecht kunnen voor een goedkope maaltijd), etentjes en feesten waar bewoners elkaar ontmoeten. Voor de muzieklessen, de kinderactiviteiten en de buurtrestaurants vraagt Mudanthe een kleine vergoeding, de overige activiteiten zijn gratis.

Mudanthe is in 1996 opgericht als burgerinitiatief en de afgelopen 20 jaar uitgegroeid tot een stichting. Er werken 2 betaalde medewerkers, circa 40 vrijwilligers en 12 stagiairs.

DE WIJK: APELDOORN-ZUID

Mudanthe huurt een oud schoolgebouw in het Vogelkwartier, een buurt in Apeldoorn-Zuid. De activiteiten van het initiatief richten zich op deze buurt, maar ook inwoners van andere wijken in zijn welkom. Volgens initiatiefnemer Charles Dickson is het Vogelkwartier een volksbuurt met veel armoede, werkloosheid en mensen die afhankelijk zijn van de voedselbank. Het Vogelkwartier telt in vergelijking met heel Apeldoorn bijna dubbel zoveel inwoners met een bijstandsuitkering. Er wonen ook mensen van veel verschillende etnisch-culturele achtergronden: 14,3% van de bewoners is van niet-westerse herkomst, tegenover 9,8% in heel Apeldoorn.¹ Tegelijkertijd haalde de PVV bij de laatste verkiezingen de meeste stemmen in deze buurt. Dit maakt het volgens Charles een 'spannende wijk'. Volgens sociaal cultureel werker Elise Duim is in de buurt een oude kern van bewoners die elkaar goed kennen, en is het erg 'ons kent ons'.

Mudanthe hoopt het schoolgebouw en de grond eromheen te kopen van de gemeente, maar daarvoor wordt nog financiering gezocht. Mudanthe maakt gebruik van verschillende fondsen, maar omdat hun bijdragen de laatste tijd zijn verminderd, heeft de stichting moeten snijden in haar activiteiten en personeel.

AANLEIDING EN DOELEN

Mudanthe is opgericht in 1996 door Charles Dickson. In 1992 kwam hij als vluchteling vanuit Liberia naar Nederland en merkte dat het leren van de taal alleen niet genoeg is om echt in Nederland te integreren. Daarvoor is een sociaal netwerk belangrijk. Maar contact krijgen met mensen uit andere culturen is lastig, zo ondervond Charles. Dit was voor hem aanleiding om Mudanthe op te richten.

“Als men elkaar ontmoet, is er ook meer begrip voor elkaar. Als je elkaar kent, houd je ook makkelijker rekening met elkaar.”

De doelstelling van Mudanthe is het bevorderen van sociale contacten tussen mensen uit verschillende culturen. Dat is volgens Charles essentieel: *“Als men elkaar ontmoet, is er ook meer begrip voor elkaar. Als je elkaar kent, houd je ook makkelijker rekening met elkaar. Dat kan veel problemen voorkomen.”*

Toen Mudanthe werd opgericht, lag de focus nog niet specifiek op de buurt waarin ze gevestigd was. Pas rond 2008/2009 werd gestart met het actief betrekken van en samenwerken met de buurt. Doordat het burgerinitiatief al lang bestaat, zien de betrokkenen voor zichzelf ook een rol om hun ervaringen uit het verleden – bijvoorbeeld m.b.t. het begeleiden van vluchtelingen – nu ook in te zetten.

¹ Bron: Apeldoorn in Cijfers: <https://apeldoorn.buurtmonitor.nl/>.





INITIATIEFNEMER EN VRIJWILLIGERS

De initiatiefnemer van Mudanthe is Charles Dickson. Hij zet zich ca. 12 uur per week (betaald) in voor Mudanthe. Daarnaast werken er nog één betaalde medewerker (een sociaal cultureel werker), circa 40 vrijwilligers, 12 stagiairs (de meeste sociaal cultureel werk), en is er een bestuur van 4 personen (op vrijwillige basis). De groep mensen die zich inzet voor Mudanthe is in de loop der jaren geleidelijk gegroeid.

De motivatie van vrijwilligers om zich voor Mudanthe in te zetten verschilt. Volgens sociaal cultureel werker Elise Duim is de motivatie voornamelijk dat mensen graag iets voor een ander willen betekenen. Ook zijn er onder de vrijwilligers veel mensen die geen werk hebben, maar toch contacten willen leggen en iets voor de maatschappij willen betekenen. Mudanthe biedt ook participatieplaatsen, een andere vrijwilliger die we spraken is via zo'n participatieplaats betrokken en ook spraken we met een vrijwilliger die, ooit begonnen als stagiair, al

6,5 jaar verbonden is aan Mudanthe: *"Ik kwam hier uit pure noodzaak, omdat ik geen stageplek kon vinden. En ik ben blijven hangen omdat ik het hier zo leuk vind."* Het laagdrempelige karakter van Mudanthe en het gevoel dat iedereen welkom is, maakt volgens Elise dat vrijwilligers (blijvend) voor Mudanthe kiezen.

De achtergrond van de vrijwilligers en werknemers is erg divers. De oudste vrijwilliger is onlangs negentig geworden, de jongste is zeven jaar oud. De vrijwilligers en werknemers zijn van geva-

rieerde etnisch-culturele achtergrond. Ook qua religie is het een gemengd gezelschap, er zijn christenen, moslims, hindoes en atheïsten onder de betrokkenen. De gevarieerde groep werkt goed met elkaar samen en is er veel onderling begrip. Volgens Charles komt dit door het (regelmatige) contact dat men met elkaar heeft, waardoor eventuele vooroordelen weggenomen worden: *"Als je elkaar ontmoet, dan zijn het gewoon mensen."*

Ook de vrijwilligers die we spraken ervaren de diversiteit onderling als positief. *"Je kunt van elkaar leren. Iedereen doet dingen anders."* Dat het contact onder de vrijwilligers zo goed is, komt volgens hen door de vrijheid bij Mudanthe: *"Je mag hier zijn wie je bent. Iedereen accepteert en respecteert elkaar daarin. Dat is een van belangrijkste regels. Je kunt hier niet discriminerend zijn, dan kun je hier ook niet werken."* Ook de initiatiefnemer wordt als succesfactor genoemd. Doordat Charles uit een andere cultuur (dan de Nederlandse) is gekomen, en door zijn open en vrije houding, is hij een voorbeeld voor de vrijwilligers.

Naast de inzet van vrijwilligers, werkt Mudanthe ook samen met veel verschillende organisaties. Zo werken ze samen met een welzijnsorganisatie, waarmee ze brede school activiteiten voor kinderen organiseren. Ook werken ze samen met een muziekschool: Mudanthe kan kinderen die talent hebben voor muziek doorsturen naar muziekschool, waarbij stichting leergeld het lesgeld betaalt (als ouders dit zelf niet kunnen betalen). Daarnaast geeft Mudanthe optredens bij organisaties in de buurt, zoals een bejaardentehuis. Ook met andere organisaties heeft Mudanthe contact, zoals de kerk, de moskee en scholen.





DOELGROEP MUDANTHE

Mudanthe richt zich op alle bewoners van Apeldoorn, in principe is er geen specifieke doelgroep voor de activiteiten. Wel sluiten sommige activiteiten vooral bij een bepaalde groep aan, zoals taallessen voor nieuwkomers of muzieklessen voor kinderen. Maar 'iedereen is welkom' is het uitgangspunt.

Naar eigen zeggen slaagt het burgerinitiatief er ook goed in om zeer veel verschillende groepen te bereiken. Alle mensen die we spraken noemen dat de mensen bij Mudanthe uit veel verschillende landen afkomstig zijn, uit wel 30 verschillende landen. "Heel veel soorten mensen komen hier", aldus een deelnemer. Zo hoorden we de volgende landen voorbij komen: Liberia, China, Iran, Afghanistan, Armenië, Kosovo, Syrië, Turkije, België, Amerika, Marokko, Somalië. De vaste activiteiten trekken wekelijks ongeveer 40-50 mensen. Er zijn vaste deelnemers, maar ook wisselende bezoekers. Er is een groep van ongeveer 60 mensen die de vaste activiteiten regelmatig bezoekt en er komen nog altijd nieuwe mensen bij. Bij incidentele activiteiten zoals een optreden of feest varieert de opkomst, hier kunnen soms wel honderden bezoekers op afkomen.

BENADERING VAN BUURTBEWONERS

Om alle buurtbewoners te bereiken is het volgens Mudanthe van belang buurtbewoners actief te benaderen. De vrijwilligers gaan letterlijk van deur tot deur om mensen te vertellen wie ze zijn en wat ze doen. Een vrijwilliger vertelt: "Je moet tijd investeren om mensen te bereiken, gewoon langsgaan en vertellen wie je bent." Als er activiteiten zijn, wordt er geflyerd. Maar je moet "niet alleen de flyer in de bus doen, die gaat in de prullenbak". Het is beter om aan te bellen, een gesprek aan te knopen en dan de flyer te overhandigen.

Ook op andere manieren gaat Mudanthe in gesprek met buurtbewoners. Charles: "Soms staan we hier [bij de hoofdlocatie] voor de deur met koffie. Hier is een hondenuitlaatplaats dus er komen veel mensen langs".

Ook staan ze met een kraampje bij festiviteiten in de buurt. Daarbij wordt veel aandacht besteed aan de manier waarop contact wordt gelegd met de bewoners. "Je moet", aldus een vrijwilliger, "iedereen bij je kraam als gelijke behandelen. Hiermee draag je respect uit, en het uitgangspunt dat iedereen welkom is. Dat maakt ook dat mensen hier willen komen."

Vervolgens is mond tot mond reclame volgens de vrijwilligers en initiatiefnemer van groot belang. Het burgerinitiatief maakt gebruik van sleutelfiguren, bewoners die zelf een groot netwerk hebben. Een vrijwilliger vertelt: "Deze mensen spreken we aan en die verspreiden het verder. Zo'n sleutelfiguur heb je nodig". Mudanthe ziet dat buurtbewoners eerder naar activiteiten komen als ze zijn uitgenodigd door een bekende. Zoals hierboven beschreven, is er in de buurt een oude kern van bewoners, mensen die al langer in de buurt wonen en elkaar goed kennen. De sociaal cultureel werker die wij spraken, benoemde dat dit aan het begin belemmerend kan werken: als nieuwkomer is het moeilijk om erbij te gaan horen in een buurt waar iedereen elkaar al kent. Het was daarom in het begin moeilijk voor Mudanthe om de buurt te bereiken. Tegelijkertijd zorgt de sociale cohesie ervoor dat als je eenmaal een ingang hebt, het makkelijk is een groot aantal bewoners te bereiken. Juist in een dergelijke buurt met een hoge sociale cohesie zijn sleutelfiguren dus van belang.

Daarnaast vergroot Mudanthe haar bekendheid in de wijk door activiteiten, zoals een optreden in een bejaardenhuis. Verder



gebruikt Mudanthe sociale media, zoals Facebook, en lokale media zoals de buurtkrant om activiteiten aan te kondigen.

SUCCEFACTOREN EN KNELPUNTEN INCLUSIVITEIT

Volgens de initiatiefnemer en vrijwilligers lukt het Mudanthe goed om inclusief te zijn op het gebied van etniciteit. Van begin af aan was het uitgangspunt dat iedereen welkom is bij Mudanthe. Charles: *"Iedereen is bij ons welkom. Wij zijn een heel vrije organisatie. Zo vrij dat iedereen zich thuis voelt. Het is gewoon gezellig. Door de sfeer te hebben dat iedereen zich welkom voelt."* Dit uitgangspunt is in de loop der jaren steeds vastgehouden, ook wanneer de samenstelling van de organisatie veranderde. Charles vertelt: *"Ik had bijvoorbeeld ook kunnen denken, toen er hier al veel moslims waren, ik neem geen homo aan, maar dat heb ik juist niet gedaan. Wij moeten uitstralen dat iedereen welkom is."* Dit uitgangspunt houdt Mudanthe vast, ook – en misschien juist – wanneer betrokkenen in aanraking komen met groepen die minder accepterend zijn richting mensen van andere culturen. Charles noemt als voorbeeld extreemrechtse jongeren uit de wijk die naar de nieuwjaarsreceptie kwamen. Ondanks hun afkeurende houding in het begin, starten deze jongeren nu met muziek maken bij Mudanthe en is er leuk contact tussen hen en jongeren uit andere culturen. Charles: *"Door meer informatie erover te krijgen, denkt men er anders over."*

Mudanthe probeert haar activiteiten af te stemmen op de behoeften in de buurt. Charles: *"Bijna alle activiteiten komen van de buurt."* Door steeds met de buurt in gesprek te zijn horen de vrijwilligers van Mudanthe waar behoefte aan is. Een voorbeeld is het signaal dat kinderen hun opleiding niet afronden, waarop Mudanthe huiswerkbegeleiding organiseert. Volgens Charles is het belangrijk om op deze manier de belangrijke onderwerpen die uit de buurt komen, concreet om te zetten naar activiteiten.

Een andere belangrijke succesfactor volgens de vrijwilligers en initiatiefnemer is de verbindende kracht van muziek en eten. Charles: *"Muziek en eten zijn middelen om ontmoeting te creëren. Met muziek en eten zorg je dat het gezellig is".* Bovendien is bij muziek het spreken van een andere taal geen belemmering. Een vrijwilliger vertelt: *"Muziek verbindt. Daarmee kun je ook communiceren, een leuke middag hebben zonder te hoeven praten"*. Taal is dus niet altijd nodig om contact met elkaar te hebben. Ook het brede aanbod in de activiteiten is een succesfactor. Mudanthe organiseert allerlei verschillende activiteiten en spreekt daardoor veel verschillende mensen aan.

Daarnaast is de diversiteit onder de uitvoerders van het initiatief van belang. Door deze diversiteit herkennen mensen van verschillende achtergronden zichzelf in het initiatief, aldus Charles: *"We zijn niet alleen een Nederlandse of Afrikaanse groep."* Bovendien is het in huis hebben van verschillende culturen ook nuttig bij het overbruggen van taalproblemen. Doordat de vrijwilligers van



Mudanthe uit verschillende landen komen is er veel talenkennis in huis, dus altijd iemand om te vertalen. Aan de andere kant merkte een vrijwilliger op dat juist die diversiteit voor sommige mensen een reden kan zijn om niet naar Mudanthe te gaan.

Voor mensen die niet zoveel willen weten van mensen uit andere culturen is het een drempel. Tegelijkertijd zien de vrijwilligers en initiatiefnemer dat als mensen die drempel eenmaal over zijn, zij ook blijven komen.



Tips voor burgerinitiatieven die inclusief willen zijn

WAT LEERT MUDANTHE ONS OVER INCLUSIE BIJ BURGERINITIATIEVEN?

- Zet van begin af aan de norm dat iedereen welkom is, en houdt dit vast. Sta echt open voor iedereen, ook voor mensen die anders zijn of andere opvattingen hebben.
- Investeer juist in de mensen die zelf (nog) niet openstaan voor mensen van andere culturen. Ga open met hen in gesprek en breng ze in contact met mensen van een andere cultuur.
- Muziek en eten verbindt en doorbreekt de taalbarrière.
- Investeer tijd in het benaderen van buurtbewoners. Benader bewoners op een actieve manier, door aanbellen en aanspreken op straat.
- Gebruik sleutelfiguren om bewoners te bereiken.
- Ga in gesprek met mensen en behandel de buurtbewoners met wie je in gesprek gaat als gelijken.
- Zoek de aansluiting met behoeften uit de wijk; bekijk waar buurtbewoners behoefte aan hebben en vertaal dit naar activiteiten.

BRONNEN EN VERANTWOORDING

Deze beschrijving is gemaakt door Kennisplatform Integratie & Samenleving. Het is onderdeel van een project over inclusie bij burgerinitiatieven.

Voor dit project voerden wij in april en mei 2016 interviews met Mudanthe. Wij hebben de hoofdlocatie van Mudanthe bezocht. Op het moment van ons bezoek waren er twee activiteiten aan de gang: een muzikles voor kinderen en een Nederlandse taalles. We spraken met initiatiefnemer Charles Dickson, twee vrijwilligers en een deelnemer aan de taalles. Daarnaast zijn telefonisch nog enkele vragen gesteld aan sociaal cultureel werker bij Mudanthe, Elise Duim.

Wij danken Mudanthe voor haar gastvrijheid en medewerking aan het onderzoek.

Website Mudanthe: <http://www.mudanthe.nl/>.



Colofon

Financier: Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid
Auteurs: M. van Kapel, MSc
I.D. Razenberg, MSc
Ontwerp: Design Effects
Uitgave: Kennisplatform Integratie & Samenleving
p/a Kromme Nieuwegracht 6
3512 HG Utrecht
T (030) 230 3260

De publicatie kan gedownload worden via de website van het Kennisplatform Integratie & Samenleving: <http://www.kis.nl>.

ISBN 978-90-5830-755-2

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2016.

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut. Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute. Partial reproduction of the text is allowed, on condition that the source is mentioned.



kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

KENNISPLATFORM INTEGRATIE & SAMENLEVING

Kennisplatform Integratie & Samenleving doet onderzoek, adviseert en biedt praktische tips en instrumenten over vraagstukken rond integratie, migratie en diversiteit. Daarnaast staat het platform open voor vragen, signalen en meningen en formuleert daar naar beste vermogen een antwoord op.

Deze kennisuitwisseling is bedoeld om een fundamentele bijdrage te leveren aan een pluriforme en stabiele samenleving.

Blijf op de hoogte van alle projecten, vragen en antwoorden en andere kennisuitwisseling via www.kis.nl, de [nieuwsbrief](#), [Twitter](#) en [LinkedIn](#).

Kennisplatform Integratie & Samenleving is een programma van het Verwey-Jonker Instituut en Movisie

T 030 230 32 60 E info@kis.nl I www.kis.nl

